
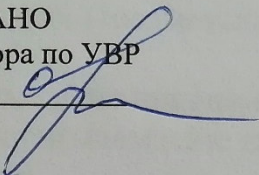

Муниципальное общеобразовательное учреждение «Большепаратская средняя общеобразовательная школа»

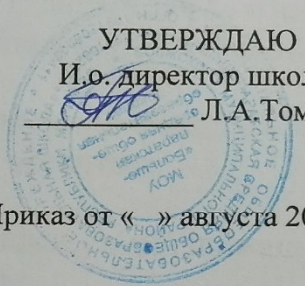
РАССМОТРЕНО
на заседании ШМО
Протокол №1
Руководитель ШМО

от «26» августа 2021 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по УВР
Гаврилова О.Ю.

10 сентября
« » августа 2021 г.

УТВЕРЖДАЮ
И.о. директор школы
Л.А.Томцева

Приказ от « » августа 2021 г. №

Рабочая программа

Наименование учебного предмета Марийский язык

Класс 6 класс

Учитель Николаева Татьяна Николаевна

Срок реализации программы, учебный год 2021-2022

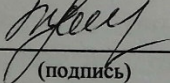
Количество часов по учебному плану всего 68 часов в год; в неделю 2 часа

Планирование составлено на основе Примерной программы по марийскому языку для основной школы, авторы З. В. Учаев, В.В.Кузнецов Н. В. Кузнецов, рекомендованной Министерством образования Республики Марий Эл, Йошкар-Ола, Марий тунуктыш институт, 2013 год

(название, автор, год издания, кем рекомендовано)

Учебник В.В. Кузнецова, Н.В. Кузнецова. Марий йылме. Кудымшо класслан учебник, Йошкар-Ола, Марий книга савыктыш

(название, автор, год издания, кем рекомендовано)

Рабочую программу составил (а) Николаева Т.Н.
(подпись) (расшифровка подписи)

Умылтарымаш

6-шо класслан марий йылме дене паша программым Федеральнй государственный стандартлан келыштарен, марий йылме дене тун школлан примернй программе почеш возымо. Предметын тун учебник линийже - 6-шо класслан марий йылме учебник, авторышт - В.В. Кузнецов, Н.В. Кузнецова.

Марий йылме дене паша программе йоча-влакын марий йылме дене шинчымашыштым келгемдыме, тыгак шочмо йылме деке йоратыме кумылыштым да кутешныме койшышытым пенгыдемдыме амал дене возалтын.

Марий йылмым туныктымашын тун цельже да задачиже-влак:

Тунемшын культуроведческий компетенцийжым вияндаш, йылмын путынь тувыран ик ужашыж семын шижаш туныкташ, кеч-могай калыкынат морально-этический нормыж-влакым шындарыше вий семын ончыкташ.

Вес ен дене мутланыме годым йылме законлан энтертен, кучылтмо шомак-влакым эскерен, йылме да лингвистический компетенцийжым вияндаш.

Тыгак шонымашым радамлен моштен, вес ен дене мутланымаште коммуникативный компетенцийым вияндаш.

Паша программе системность, научность, доступность принцип негызеш чоҥалтын.

6-шо класслан марий йылме дене паша программе тыгай ужаш гыч шога:

Родо-тукым йылме коклаште финн-угор йылме-влак коклаште марий йылмын верже.

Ончыч тунеммым ушештарымаш.

Пале мут.

Чот мут.

Олмештыш мут.

Наречий

Ий мучко тунеммым ушештарымаш.

Чыла тиде ужаш-влак тунемше-влакын коммуниктивный, йылме да лингвистический, культуроведческий компетенцийыштым вияндаш полша.

Коммуникативный компетенцийым шуарыме годым тыгай практический задаче шукталтишаш:

Программын темлымыж почеш тунемше-влакын орфографий ден пунктуаций дене шинчымашыштым келгемдаш.

Марий литератур йылме нормым палаш.

Весе дене мутланыме годым мутпоянлык ден грамматике правилым палымаш.

Ойлымо да возымо годым шке шонымашым чын почын пуаш.

Йылме компетенцийым шуарымаште тыгай задача-влак шукталтыт:

Йылме наукин негызшым тунеммаш; тыгодым фонетике, мут поянлык; мут ышталтмаш, морфологий шотыштопале мут, олмештыш мут, чот мут ден наречийым тунеммаште шинчымаш пуалтеш.

Тунемше-влакын мут поянлыкштым чарныде тунем толмаш, ойлымо да возымо годым грамматикым эскерыме усталыкым шуарымаш;

Орфографий да пунктуаций правилым кучылт мошташ туныктымаш.

Лингвистический компетенций нерген ойлымо годым тунемше-влак марий йылме наукин тун принципше нерген палышаш улыт, тудын чыла ужашыж да шочмо йылмын виян толмо корныжым шинчышаш, тыгак тудым вияндымаште ученый-влакын суапле пашашт нерген мондышаш огытыл.

Паша программыште изи огыл вер тунеммым ушештарымашлан пуалтын. Тыге 6-шо классыште марий йылме нерген шинчымашым келгемдаш ончыч тунемме материал корным почеш.

Культуроведческий компетенций ойлымо годым туныктышо йоча-влаклан марий йылмын сылне улмыжым эреак ушештарен шогышаш да йоча шумыш намиен шуктышаш.

Тунемше мом палышаш да ыштен моштышаш.

Личностный лектыш семын палемдыман:

тунемше умылышаш: шочмо йылме - марий калыкын эн кугу поянлыкше. Тудын полшымыж дене йоча моло предмет-влакымат сайынрак тунемеш, творчествожат виянеш, чын айдеме лиеш;

тунемше шочмо йылмыж дене кугешнышаш, тудым арален кодымо нерген тургыжланышаш, яндарлыкше верч тыршышаш, шке ойлымо йылмыжымат вияндаш точышаш;

йылме поянлык верч тургыжланышаш; шонымашым раш да умылаш лийшын каласышаш; шкенжынат, вес ойлышынат йылмыжым аклен моштышаш.

Метапредметный лектыш семын ончыктыман:

Тунемше йылме дене кылдалтше чыла пашам ыштен моштышаш:

- ойлымо да возымо текстым кулеш семын чын умылышаш;
- текстым турло семынат лудын моштышаш (торысnek, кулеш верым ойырен);
- кўлеш шинчымашым турло источник гыч налын моштышаш (газет, журнал, справочник, Интернет да т. м.);
- посна теме дене шинчымашым турло источник гыч поген, радамлен кертшаш, эн кулешанжым ойырышаш, иктешлышаш;
- ончылно шогышо пашам радамлышаш, лектышым чын аклен кертшаш;
- шке шонымашым возен але йўкын умылтарен моштышаш;
- йолташ-влак ончылно теме дене ойлен моштышаш.

Тунемше налме шинчымашым, моштымашым илышыште кучылт моштышаш, шочмо йылме дене налме шинчымашым моло йылмым тунемме годым танастарен моштышаш.

Кеч-могай илыш пордемыштат ен-влак дене мутланен моштышаш; учапымаштат, тыглай мутланымаштат йылме этикетым шуктен шогышаш.

Предметный лектыш семын палемдыман:

Айдеме шочмо йылме ден культурын ваш кылдалт шогымыштым, нунын илышыште верыштым сайын умылышаш.

Йылме дене кылдалтше чыла пашам ыштен моштышаш:

- Лудмо да колмо уверым чын умылышаш (теме, цель, тун да ешартыш увер);
- Турло семын лудын моштышаш (ончен лектын, шарнаш тыршен, шымлен лектын);
- Текстлан планым, тезисым возен кертшаш; книга, газет, журнал дене пашам ыштен моштышаш;
- Турло стилиян текстым колыштын умылышаш, тушеч кулешан шинчымашым налын моштышаш;

Ойлышаш да возышаш:

- Лудмо але колыштмо текст почеш возен але ойлен моштышаш (каласкалаш, планым ышташ, тезисым возаш);
- Шке шонымашым раш, умылаш лийшын возышаш але ойлышаш (радамлен, ойым ваш кылден, темым рашемден); йыр лийше событийла, ужмылан, колмылан, лудмылан чын акым пуэн моштышаш;
- Турло жанран текстым возен але ойлен моштышаш (каласкалымаш, акым пуэн ойлымаш, серыш, расписке, доверенность, йодмаш);
- Турло диалог ден монологым чонен моштышаш; иктанаш-влак ончылно кучык докладым лудын кертшаш, иктаж шонымашым ойлышаш;
- Ойлымо годым тун орфоэпический, лексический да грамматический нормо-влакым шуктышаш; шомак ден куэмалтше ойсавыртыш-влакым шотлан толшын, вес енын кумылжым волтыде кучылтшаш; возымо годым орфографий ден пунктуацийын тун правиллажым шуктышаш;
- Е%о дене мутланымаште тыгодым ойлымо этикетым шуктышаш, кулеш годым жест (кид дене ончыктымаш) ден мимикым (чурий вашталтыш) кучылтшаш;
- Шке ойлымылан акым пуэн моштышаш; ойлымо годым шке йонылышым шижын да торлен моштышаш.
- Шочмо йылме нерген шанче умылымашым налшаш.
- Лингвистикын тун умылымашыже-влакым палышаш; лингвистике да тудын тун ужашыже-влак; йылме да мутланымаш, ойлымо да возымо йылме; монолог да диалог; каласкалымаш, суретлымаш, шонкалымаш; текст, шомак да ой.
- Мутым турло семын лончылен моштышаш (фонетике могодым, состав дене, муткылдыш да т.м.; сылнештарыме йон-влакым ончыктышаш.

– Шочмо йылмын сораллыкшым шижшаш да умылышаш; сылнымутан литературым йылме могырым аклен моштышаш.

Паша программыште у темым тунемме иктешлыше урок дене мучашлалтеш. Тыгак йылме лывыртыме пашалан кугу вер ойыралтеш. Вет тунемшын йылмыжым лывыртен гына ончыкыжым марий йылмын яндарлыкше да моторлыкшо нерген ойлен кертына.

Идалык мучко тунемшаш кажне темылан посна шагат ойыралтеш.

Марий йылме урокышто тыгай технологий да методике кучылталтеш:

Проблемный йодыш,

Информационно-коммуникативный технологий,

Здоровьесберегающий технологий,

Проектно-исследовательский технологий,

Тушкан да коктын пашам ыштымаш,

Тунемше-влак дене пашам ыштыме годым турло урок-влак эртаралтыт: у шинчымашым налме урок, урок практикум, комбинированный урок, урок-мутланымаш, темым иктешлыме урок, урок-лекций, урок-модыш, урок-шымлымаш, йылме лывыртыме урок.

Туныктышын методикыже:

Тунемме темым иктешлен вашмутланыме урок,

Йодышлан вашмут,

Ойырен пуымо турло упражнений дене паша,

Икте-весым тергымаш,

Тунемше шкенжым шке терга,

Фонетике могырым, состав дене муткылдышым, лум мутым лончылымо урок,

Текст дене пашам ыштыме урок,

Йоча-влакын вашмутыштым эскерымаш,

Текст почеш изложений,

Сочиненийым возымаш,

Диктовка почеш возымаш,

Орфограмм ден пунктуацийым умылтарен возымаш.

Тест почеш паша.

Урокышто йоча-влакын пашам ыштыме йонышт:

Учебникысе пашам турло могырым умылен шуктымаш,

Турло лончылымашым шуктымаш,

Турло текстым умылен лончылымаш,
Текстын планжым ыштымаш,
План почеш текстын содержанияйжым каласкалат,
Текстым умбакыже шуйымаш,
Турло диалоглаште мутланен моштымаш,
Аудирований,
Орфографий да пунктуаций дене турло пашам ыштымаш,
Орфографий мутер дене пашам ыштымаш

II. Йылме дене паша.

Йылме дене тѣрл^о паша.

Йылме дене ыштыме турло паша: лудмым колыштын умылымаш (аудирований), ойлымаш, лудмаш, возымаш.
Кажене пашан ойыртемеже-влак. Лудмо да колыштмо годым тексын тун шонымашыжым умылымаш.

Лудмым колыштын умылымаш да шке лудмаш.

Ен лудмым колыштын умылымаш. Лудмаш. Тунемме книга дене паша. Книга да моло источник дене паша ыштыме культур. Турло семын лудмаш: текстым ончал лекмаш, кулеш верым кычал мумаш, шымлен лудмаш.

Каласкалымаш. Каласкалымашын тун ойыртемеже-влак: кучыкемден, кулеш верым ойырен, торысnek. Лудмо, ужмо, колмо нерген каласкалымаш. Возымаш. Возымо текстын тун ойыртемеже-влак. Лудмо але колыштмо текст почеш кучыкемден, кулеш верым ойырен, торысnek возымаш.

Йылме да лингвистический компетенцийым вияндыме паша.

Пале мут

Пале мут. Пале мутын иктешлыше значенийже, морфологический ойыртемеже да ойлончышто синтаксический рольжо.

Пале мутым танастарымаш (танастарыме да првесоходный степеньже-влак)

Пале мутым лум мут семын кучылтмаш. Лум мут деч посна каласалтмыж годым пале мутын вочмык да числа дене вашталтмыже, лица формым налмыже.

Пале мутын ышталтмыже. Пале мутым ыштыше суффикс-влак. Йыгырмут-влак (сложный пале мут-влак). Пале мутым состав шот дене да морфологический лончылымашлончылен моштымаш.

Танастарыме степенян пале мут-влакым кучылт моштымаш. Лум мут олмеш кучылталтше пале мутын ойыртеме-влакшым пален моштымаш. Пале мутым возен моштымаш.

Чот мут.

Чот мут. Чот мутын иктешлыше значенийже, морфологический ойыртемеже да ойлончышто синтаксический рольжо.

Чот мутын ышталтмыже. Простой, сложный да составной чот мут-влак.

Шотлымо да радам чот мут-влак. Дробан чот мут-влак. Чот мутым состав да морфологически лончылымаш

Лум мут пелен да шкетын шогышо чот мут-влакым возен моштымаш. Чот мутым кучылтман ойлончым чонен моштымаш.

Олмештыш мут.

Олмештыш мут нерген умылымаш. Тудын иктешлыше значенийже, морфологический ойыртемже да ойлончышто синтаксический рольжо. Олмештыш мутын лум мут, пале мут, чот мут олмеш кучылталтмыже

Олмештыш мутын разрядше-влак: лицам ончыктышо (личный, указательный, рашемдыше (определительный), вопросительный, относительный, раш палыдыме (неопределенный), шорышо (отрицательный).

Личный олмештыш мутым почеш мут дене пырля чын кучылтмаш (*мый денем, тыйын нерген, тылат-тыланет кора*).

Олмештыш мутын ышталтмыже

Олмештыш мутым состав дене да морфологически лончылымаш.

Олмештыш мутым текстyse ойлончо да ужаш-влакым ушышо йон семын кучылтмаш. Олмештыш мутын разрядше-влакым ойырен моштымаш. Нуным возен да кучылт моштымаш.

Наречий.

Наречийын иктешлыше значенийже, морфологический ойыртемже да ойлончышто синтаксический рольжо.

Наречийын разрядше-влак: кузе лиймым, жапым, верым, амал ден цельым, мера ден степеньым, чотым ончыктышо.

Верым ончыктышо наречийын шкенлык (притяжательный) суффиксше.

Наречийын танастарымаш (танастарыме да превосходный) степеньже-влак

Наречийын ышталтмыже. Наречийым ыштыше суффикс-влак. Йыгырмут-влак (сложный наречий-влак). Наречий значениян муткылдыш-влак. Наречийым состав дене да морфологически лончылымаш.

Наречийын разрядше-влакым ойырен моштымаш. Синоним ден антоним наречий-влакым кучылт моштымаш. Наречийым возен моштымаш.

Эргары-ме	Эргары-шаш жап	№	Урокын темыже	Урокын типше	Тунемше мом палышаш да моштышаш	Тергымаш, шке семын ыштыме паша.
Марий йылме родо-тукым финн-угор йылме ешыште						
		1	Марий йылме моло йылме-влак ешыште	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> марий йылмын финн-угор йылме тушкаш пуремыжо; пошкудо йылме-влак (руш, татар, чуваш дене) кыл <i>Моштышаш:</i> финн-угор йылме-влак коклаште улшо икгайлыкым ончыкташ; пошкудо калык-влак дене келшышаш. Марий йылмым кызыт шымлыше ен-влак нерген палышаш.	Учебникысе форзацыште пумыо шанчыен-влак нерген материалым чумыраш
Ончыч тунеммым ушештарымаш						
		2	Муткылдыш да ойлончо	Ушештарымаш урок	<i>Палышаш:</i> муткылдыш да ойлончо коклаште кыл да ойыртеж; ойлончо-влакын тыглай да кыдежан лиймышт; тыглай ойлончо-влакын каласыме цель да каласыме кумыл дене турло лиймышт. <i>Моштышаш:</i> муткылдышым синтаксически лончылышаш; тыглай ойлончым синтаксически лончылышаш. Тыглай да кыдежан ойлончылам ойыркалышаш.	Практический паша. Муткылдыш да тыглай ойлончылам синтаксически лончылымаш.
		3	Фонетике	Ушештарымаш урок	<i>Палышаш:</i> Йукым возымо годым буква дене ончыктымаш; транскрипцийым кучылтмаш. <i>Моштышаш:</i> Мутым фонетически лончылышаш	Практический паша. Мутым фонетически лончылымаш
		4	Лексике	Ушештарымаш урок	<i>Палышаш:</i> шомакын лексический да грамматический значенийже. <i>Моштышаш:</i> Ик значениян да шуко значениян, тун да вончештарыме значениян шомак-влакым ойыркалышаш; диалект мут-влакым литературный дене алмаштышаш. Мутын лексический значенийжым турло мутерла почеш рашемдышаш.	Практический паша.
		5	Лум мут	Ушештарымаш урок	<i>Палышаш:</i> лум мутын ойлымаш ужаш семын ойыртежже-влак, лум мутым ыштыше суффикс-влак.	Практически паша. Умылтарен возымо

					<i>Моштышаш:</i> лум мутым числа да лица, вочмык дене вашталтен кертшаш; у лум мут-влакым ыштышаш; сложный лум мут-влакын возалтмыштым орфографий мутер почеш рашемдышаш. Лум мутым морфологический лончылышаш.	диктант.
		6-7	А. Пушкинын «Марий посол-влак Иван Грозный дене» суретше почеш сочинений	Йылме лывыртyme урок	<i>Моштышаш:</i> сўретын содержанияйжым келгын умылен налын, планым чонаш да шке мут дене возаш.	Сурет почеш сочиненийым возаш
		8	Вияш оян ойлончо. Диалог.	Ушештарымаш урок	<i>Палышаш:</i> вияш оян ойлончо да диалог нерген теоретический шинчымаш. <i>Моштышаш:</i> вияш оян ойлончым возымаште кучылт моштышаш. Диалоган текстым чонышаш.	Практический паша. Диалоган да монологан текстым чонышаш.
		9	Диктант №1	Шинчымашым тергыме урок	<i>Моштышаш:</i> лудмо почеш возышаш да грамматический пашам шуктышаш.	Грамматический пашан диктантым возышаш.
		10	Ончыч тунеммым иктешлымаш	Практикум урок	<i>Моштышаш:</i> чыла тунемме материаллан чын вашмутым пуэн кертшаш	Тест почеш шинчым тергымаш
Пале мут						
		11	Пале мут нерген улылымаш	Комбинированный урок	<i>Палышаш:</i> туналтыш класслаште пале мут нерген тунемме теоретический материал. <i>Моштышаш:</i> моло ойлымаш ужаш кокла гыч пале мутым ойырышаш, тудын морфологический Текстым лексике могырым лончылымашойыртежым да ойлончышто рольжым ончыктышаш; посна пример гоч пале мутын ойышто рольжым ончыктышаш.	
		12	Пале мутын танастарыме степеньже	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> пале мутын танастарыме степеньже-влакын ышталтмышт; нунын тыглай да йыжынан формышт. <i>Моштышаш:</i> пале мутын танастарыме да превосходный формылажым ыштышаш; ойлончышто нунын синтаксический рольыштым ончыктышаш.	Текстым турысnek лончылымаш
		13	Танастарыме	У шинчымашым	<i>Палышаш:</i> пале мутын танастарыме степеньж-влакым	Практический паша.

			степенян пале мут	налме урок	ыштышаш. <i>Моштышаш:</i> пале мутын танастарыме да превосходный степеньжлажым чын чонышаш да возен моштышаш.	Мутер диктант
		14-15	Изложений	Йылме лывыртыме паша.	<i>Моштышаш:</i> текстын темыже да тун шонымашыжым умылышаш, планым чонышаш; авторын возымо ойыртежым арален коден, тексым возышаш. Текстыште нолталме проблеме почеш шонкалышаш.	Изложений сборник «Пиалан кайык еш», «Шонго тумо» текст-влак (44-46 с.)
		16	Пале мутын ышталтмыже	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> пале мутын тун да вес мут гыч лийше улмышт. <i>Моштышаш:</i> тун пале мутын возалтмыже; вес мут гыч лийше пале мут-влакын тушкашт: суффикс полшымо дене лийше, мут мужыралтме дене лийше пале мут-влак; нуным возымо ойыртеж.	Практический паша
		17	Суффикс полшымо дене лийше пале мут-влак	Комбинированный урок	<i>Палышаш:</i> пале мутым ышташ полшышо суффикс-влак. <i>Моштышаш:</i> суффикс полшымо дене лийше пале мут-влакым чын возышаш; темлыме суффикс-влак полшымо дене вес мут-влакым ыштышаш.	Практический паша
		18	Йыгыр мут-влак (сложный пале мут-влак)	Комбинированный урок	<i>Палышаш:</i> сложный пале мут-влакын ышталтмышт. <i>Моштышаш:</i> ушалтме йон дене ышталтше пале мут-влакым пырля возышаш, мужыран сложный пале мут-влакым дефис гоч возышаш. Сложный пале мут-влакын кузе возалтмыштым орфографий мутер почеш тергышаш.	Практический паша. Мутер диктант
		19	Пале мутым лум мут семын кучылтмаш	Комбинированный урок	<i>Палышаш:</i> пале мутын лум мут семын кучылталт кертмыже. <i>Моштышаш:</i> лум мут семын кучылталтше пале мутын числа, лица да вочмык дене вашталтме ойыртежме-влак; ойлончылаште нунын рольышт. Лум мут семын кучылталтше пале мут-влакым ойышто кучылтшаш	Практический паша
		20	«Пале мут» темым ушештарымаш	Практикум урок	<i>Палышаш:</i> пале мут нерген тунемме теоретический шинчымаш. <i>Моштышаш:</i> пале мутын морфологический ойыретмжым да ойлончышто рольжым ончыктышаш; пале мутым ойым сылнештараш кучылтшаш.	Практический паша. Пале мутым морфологически лончылышаш.
		21	«Пале мут» темым иктешлымаш	Практикум урок	<i>Моштышаш:</i> тунемме теме почеш чыла йодышлан вашмутым пуышаш	Тест почеш шинчымашым тергымаш

		22	Диктант №2	Шинчымашым тергыме урок	<i>Моштышаш:</i> лудмо почеш текстым возышаш да грамматический пашам шуктышаш.	Грамматически пашан диктант
		23-24	Изложений	Йылме лывыртыме паша. Текстым турысnek возымо изложений	<i>Моштышаш:</i> текстын темыже да тун шонымашыжым умылышаш, планым чонышаш; авторын возымо ойыртемыжым арален коден, тексым возышаш. Текстыште нолталме проблеме почеш шонкалышаш.	Изложений (А.Ф. Веденькин, 1991ий) книга гыч «Гайдар ден шонго кува» текстым возымаш.
		25	Йонылыш дене пашам ыштымаш	Урок-практикум	<i>Моштышаш:</i> изложений да диктантыш пуртымо йонылыш-влаклан правилым ушештарен лекташ, чын возымо навыкым пенгыдемдаш.	Ойлончо-влак дене пашам ыштен, турло правил-влакым ушештараш.
Чот мут						
		26	Чот мутын ойлымаш ужаш ойыртемыже	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> чот мут нерген умылышаш; шотлымо да радам чот мут; чот мутын ойлончышто рольжо. <i>Моштышаш:</i> чот мутым моло ойлымаш ужаш-влак коклаште ойырышаш; радам ден шотлымо чот мут-влакым палышаш; чот мутым ойлончо член семын палемдышаш; ойлымо да возымо годым чот мут-влакым кучылтшаш.	Практический паша
		27	Чот мутын ышталтмыже	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> чот мут-влакын тыглай, йыгыр да йыжынан (прсотой, сложный да составной) лиймышт. <i>Моштышаш:</i> простой, сложный д а составной чот мут-влакым чын возышаш да шке ойышто чын кучылтшаш. Чот мутын кузе возалтмыжым кулеш годым орфографий мутер почеш тергышаш.	Практический паша. Чот мутым морфологически лончылымаш.
		28	Шотлымо чот мут	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> шотлымо чот мут-влакын ышталтмышт; нунын ойыртемышт <i>Моштышаш:</i> шотлымо чот мут-влакым ойыркалышаш; шотлымо чот мутым вочмык дене вашталтышаш; нунын ойлончышто рольыштым ончыктышаш; ойлымо да возымо годым нуным чын кучылтшаш.	Практический паша. Чот мутым морфологически лончылымаш.

		29	Радам чот мут	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> радам чот мут-влакын ышталтмышт; нунын ойыртеммышт <i>Моштышаш:</i> радам чот мут-влакым ойыркалышаш; радам чот мутын ойлончышто рольыштым ончыктышаш; ойлымо да возымо годым нуным чын кучылтшаш.	Практический паша
		30	Чот мут пелен лум мутын кучылталтме ойыртеме	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> Чот мутын лум мут пелен кучылталтме ойыртемым <i>Моштышаш:</i> ойлончылаште чот мут пелен кучылталтше лум мут-влакым кучылт мошташ.	Практический пашаю
		31	Дробан чот мут	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> дробан чот мутын ышталтмыже да возалтмыже <i>Моштышаш:</i> ойлончылаште дробан чот мутым кучылташ туныкташ.	Практический паша.
		32	«Чот мут» темым иктешлымаш.	Практикум урок	<i>Моштышаш:</i> тунемме чыла темылан чын вашмутым пуышаш.	Тест почеш шинчымашым тергымаш
		33	Диктант № 3	Шинчымашым тергyme урок	<i>Моштышаш:</i> лудмо почеш текстым возышаш да грамматический пашам шуктышаш	Грамматический пашан диктант
		34	Йо%обылыш дене пашам ыштымаш	Урок-практикум	<i>Моштышаш:</i> диктантыш пуртымо йонылыш-влаклан правилым ушештарен лекташ, чын возымо навыкым пенгыдемдаш	Ойлончо-влак дене пашам ыштен, турло правил-влакым ушештараш
		35	Текст	Йылме лывыртыме паша	<i>Моштышаш:</i> текстын темыже ден тун шонымашыжым, йылме ойыртемым ончыктышаш; текстым ужаш-влаклан шелешдышаш; чот мутан сочетаний-влакым чын возен лукшаш.	«Марий йылме дене дидактический материал» (З.В. Учаев) книга гыч. «Юл воктенысе кугу кредалмаш» текст дене паша. Чот мутан сочетаний-влакым возен лукмаш.
Олмештыш мут						

		36	Олмештыш мутын ойыртеме.	Комбинированный урок	<p><i>Палышаш:</i> олмештыш мутын лум мут, пале мут да чот мут олмеш кучылталтмыже; тудын разрядше-влак; ойлымо, возымо годым олмештыш мут-влакын рольшт.</p> <p><i>Моштышаш:</i> моло ойлымаш ужаш-влак коклаште олмештыш мут-влакым ойырышаш; тудын морфологический палыже-влакым да синтаксический рольжым ончыктышаш; ойлымо, возымо годым нуным моштен кучылтшаш.</p>	Практический паша
		37	Олмештыш мутын разрядше	У шинчымашым налме урок	<p><i>Палышаш:</i> олмештыш мутын турло тушкалан шелалтмыжым.</p> <p><i>Моштышаш:</i> олмештыш мутым учебникысе схемлан энертен, турло тушкалан шеледен мошташ</p>	Практический паша.
		38	Лицам ончыктышо (личный) олмештыш мут-влак	Комбинированный урок	<p><i>Палышаш:</i> личный олмештыш мутын лум мут олмеш кучылталтмыже; тудын вочмык дене вашталтме ойыртеме.</p> <p><i>Моштышаш:</i> лицам ончыктышо олмештыш мут-влакым ойырышаш да ойлончо член семын ончыктышаш; <i>мый, тый</i> олмештыш мут-влакым дательный вочмыкышто чын кучылтшаш; олмештыш мутым ойышто йонылыш кучылтмо годым торлен кертшаш; личный олмештыш мутым уэш-пачаш кучылтмо деч коранаш тыршышаш.</p>	Практический паша.
		39	Указательный олмештыш мут	У шинчымашым налме урок	<p><i>Палышаш:</i> указательный олмештыш мут-влакын значенийышт да грамматический ойыртемышт.</p> <p><i>Моштышаш:</i> указательный олмештыш мут-влакым палышаш; нуным вочмык дене вашталтышаш; ойлончышто синтаксический рольштым ончыктышаш; ойлымо, возымо годым нуным чын кучылтшаш.</p>	Практический паша
		40	Рашемдыше (определительный олмештыш мут-влак)	У шинчымашым налме урок	<p><i>Палышаш:</i> рашемдыше олмештыш мутын значенийже да грамматический ойыртеме-влак</p> <p><i>Моштышаш:</i> рашемдыше олмештыш мут-влакым ойырышаш; тудын вочмык формажым да синтаксический рольжым ончыктышаш; ойлымо, возымо годым нуным чын кучылтшаш.</p>	Практический паша
		41	Вопросительный да относительный олмештыш мут-	У шинчымашым налме урок	<p><i>Палышаш:</i> Вопросительный да относительный олмештыш мут-влак; нунын коклаште икгайлык да ойыртеме; нунын ойлончышто рольшт</p>	Практический паша.

			влак		<i>Моштышаш:</i> Вопросительный да относительный олмештыш мут-влакым ойыркалышаш; ойлымо, возымо годым нуным чын кучылтшаш; кулеш годым йонылыш торлышаш.	
		42	Контрольный диктант № 4	Шинчымашым тергыме урок	<i>Моштышаш:</i> лудмо почеш текстым возышаш да грамматический пашам шуктышаш	Грамматический пашан диктант
		43	Раш палыдыме (неопределенный) олмештыш мут	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> раш палыдыме олмештыш мутын значенийже да грамматический ойыртемеже. <i>Моштышаш:</i> раш палыдыме олмештыш мутым ойырышаш, тудын мом ончыктымыжым рашемдышаш; лум мут деч посна кучылталтмыж годым вочмык формжымы ончыктышаш; тыгай олмештыш мут-влакым чын возышаш да ойлымо йылмыште кучылтшаш.	Практический паша
		44	Шорымо (отрицательный) олмештыш мут	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> шорымо олмештыш мутын ойыртемеже, тудын ышталтмыже; тыгай олмештыш мутын ойлончышто верже. <i>Моштышаш:</i> шорымо олмештыш мутым ойырышаш; ойлончо член семын ончыктышаш; шорымо олмештыш мутым ойлымо, возымо йылмылаште кучылтшаш. Олмештыш мутым лончылышаш.	Практический паша. Олмештым мутым лончылышаш.
		45	«Олмештыш мут» темым иктешыламаш.	Практикум-урок	<i>Моштышаш:</i> тунемме теме почеш чыла йодышлан вашмутым пуышаш.	Тест почеш шинчым тергымаш
		46	Диктант № 5	Шинчымашым тергыме урок	<i>Моштышаш:</i> лудмо почеш текстым возышаш, грамматический пашам шуктышаш.	Грамматический пашан диктант
		47-48	Изложений	Йылмелывыртыме паша. Текстым кучыкемден возымо изложений	<i>Моштышаш:</i> текстын темыж ден тун шонымашыжым рашемдышаш; микротеме-влакым ончыктышаш; планым чонышаш; мут-влакын лексический значенийыштым умылышаш; проблемный йодыш-влак почеш шонкалышаш.	Изложений сборник гыч (2010 ий) «Поро паша паремда» але «кампетымпует гын веле...» текст-влак почеш паша.

		49	Йонылыш дене пашам ыштымаш	Урок-практикум	<i>Моштышаш:</i> диктантыш пуртымо йонылыш-влаклан правилым ушештарен лекташ, чын возымо навыкым пенгыдемдаш.	Ойлончо-влак дене пашам ыштен, турло правил-влакым ушештараш
Наречий						
		50	Наречийын ойлымаш ужаш семын ойыртемеже	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> наречийын ойлымаш ужаш ойыртемеже, ойлончышто синтаксический рольжо. <i>Моштышаш:</i> Моло ойлымаш ужаш кокла гыч наречийым ойырышаш да ойлончышто синтаксический рольжым палемдышаш. Наречийын значений тушкаже-влакым ончыктышаш.	Практический паша. Текстым турысnek лончылымаш
		51	Наречийын значений тушкаже	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> наречийын турло тушкалан шелалтмыжым. <i>Моштышаш:</i> наречийым учебникысе схемлан энтертен, турло тушкалан шеледен мошташ	Практический паша
		52	Наречийын лицаште каласалтмыже	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> наречийын лица дене каласалтмыжым <i>Моштышаш:</i> лица дене каласалтме наречийын суффиксшым возен моштышаш	Практический паша
		53	Наречийын ышталтмыже	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> тун да вес мут гыч лийше наречий-влакым ойыркалышаш; наречий-влаклан йодышым чын шындышаш. <i>Моштышаш:</i> вес мут гыч лийше наречий-влакын ышталтме йоныштым ончыктышаш; мут-влакым состав дене лончылышаш.	Практический паша. Мутым состав дене лончылымаш.
		54	Наречийым ыштыше суффикс-влак	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> наречийым ыштыше суффикс-влакым <i>Моштышаш:</i> суффикс дене лийше наречийым возен моштышаш.	Практический паша.
		55	Наречийым ыштыше приставке-влак	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> наречийым ыштыше приставке-влакым <i>Моштышаш:</i> Приставке (частице) дене лийше наречийым возен моштышаш.	Практический паша
		56	Йыгырмут-влак (сложный наречий-влак)	У шинчымашым налме урок	<i>Палышаш:</i> сложный наречий-влакын ышталтмышт. <i>Моштышаш:</i> мут ушалтме да мут мужыралтме дене лийше йыгырмут-влакым чын возышаш; кокытеланыме годым шомакын кузе возалтмыжым орфографий мутер почеш тергышаш.	Практический паша. Сложный наречий-влакым возышаш

	57	Йыжынан наречий-влак (составной наречий-влак)	У шинчымашым налме урок	<p><i>Палышаш:</i> йыжынан наречий-влакын ышталтмышт; тыгай наречий составыш пурышо посна мут-влакын шке лексический значенийышт лужкымаш але йоммаш; нуным наречий-синоним дене алмаштымаш.</p> <p><i>Моштышаш:</i> ойлончышто йыжынан наречий-влакым мушаш; ойлончылаште нунын синтаксический рольыштым ончыктышаш.</p>	Практический паша. Текстым турысnek лончылымаш.
	58	Наречийын танастарыме степеньже	У шинчымашым налме урок	<p><i>Палышаш:</i> наречийын танастарыме степеньже-влак: танастарыме да превосходный степень-влак; нунын ышталтмышт.</p> <p><i>Моштышаш:</i> наречийын танастарыме да превосходный степеньлажым ыштышаш; простой да составной форман танастарыме степеня наречий-влакым чын возышаш; кулеш годым орфографий мутер дене пайдаланымаш.</p>	Практический паша. Мутер диктант.
	59	Наречийым возымаш да лончылымаш	Комбинированный урок	<p><i>Палышаш:</i> простой, сложный да составной наречий-влакым возымаш.</p> <p><i>Моштышаш:</i> суффикс дене лийше простой наречий, сложный да составной наречий-влакым чын возышаш; офрографи мутер дене пайдаланымаш. Наречийым морфологически лончылымаш.</p>	Практический паша. Наречийым морфологически лончылымаш
	60	Наречий нерген тунеммым иктешлымаш	Практикум урок	<i>Моштышаш:</i> тунемме теме почеш чыла йодышлан вашмутым пуышаш.	Тест почеш шинчымашым тергымаш
	61	Диктант № 6	Шинчымашым тергымаш	<i>Моштышаш:</i> лудмо почеш текстым возышаш; тунемме теме почеш грамматический пашам шуктышаш	Грамматический пашан диктант
	62-63	Сочинений	Йылме лывырытыме паша.	<i>Моштышаш:</i> планым шкегыч чонен, сылнымутан текстым возышаш; синоним мутер дене пайдаланымаш.	Сочиненийым возымаш
	64	Йонылыш дене пашам ыштымаш	Урок-практикум	<i>Моштышаш:</i> сочиненийыш да диктантыш пуртымо йонылыш-влаклан правилым ушештарен лекташ, чын возымо навикым пенгыдемдаш	Практический паша.
	65-68	Идалык мучко тунеммым иктешлымаш.	Конференций урок	<i>Моштышаш:</i> ойырен налме теме почеш йолташ-влак ончылно ойлен моштышаш; теме почеш теоретический материал палымым ончыктышаш да пенгыдемден кертшаш.	Шымлыме теме почеш выступлений

		69- 70	Резерв			
--	--	-----------	--------	--	--	--